คู่มือการปฏิบัติงาน

นางสาวสุภาภรณ์ กำเลิศ

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

คู่มือการปฏิบัติงาน
นางสาวสุภาภรณ์ กำเลิศ
นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ ผู้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียน ให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สังคม และอารมณ์ เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และส่งเสริมให้เกิดคุณประโยชน์ในการเรียนรู้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และโรงเรียนที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติระดับต้นที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

ด้านการปฏิบัติงาน

๑. ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๒. วิเคราะห์และวิจัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อน หรือจากการส่งต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และวางแผนแก้ไขปัญหา

๓. ประเมิน สำรวจ วิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหา อธิบาย ทำนายแนวโน้ม พฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการ ศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น

๔. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัว เพื่อการบำบัดและแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง ฯลฯ

๕. ปรับพฤติกรรม ฟื้นฟูสภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเอง ปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัววิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสม

๖. ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability: LD) เด็กสมาธิสั้น (Attention Deficit Hyperactivity Disorder: ADHD) เด็กออทิสติก (Autism Spectrum Disorders: ASD) เด็กที่มีความบกพร่องทางเชาวน์ปัญญา (Intellectual Disabilities: ID) เป็นต้น

๗. ส่งเสริม ป้องกัน เฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาพฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียนด้วยเครื่องมือ และกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๘. รวบรวม ศึกษาข้อมูล วิจัยด้านจิตวิทยา และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต

๙. สรุปสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน

ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนทำงานของหน่อยงาน หรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลลัพธ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

๑. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้วิชาการจิตวิทยา วิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๒. ถ่ายทอด ฝึกอบรม องค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรม เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ

บทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยาโรงเรียน

๑. ประเมินเพื่อวินิจฉัยทางจิตวิทยาการศึกษา ศึกษาพฤติกรรมทั้งในส่วนที่เป็นศักยภาพ และพยาธิสภาพทางจิตใจ กลไกที่มา หรือสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมผิดปกติ ตลอดจนลักษณะบุคลิกภาพ และระดับเชาวน์ปัญญาโดยใช้แบบประเมินหรือทดสอบทางจิตวิทยาการศึกษาที่เป็นมาตรฐาน

๒. ให้การปรึกษาทางจิตวิทยาในระดับบุคคล กลุ่ม ชั้นเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าใจ และยอมรับปัญหาของตนเอง สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แนวความคิดวิธีการปรับตัว หรือแก้ปัญหาทางอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพบางประการที่ไม่เหมาะสมหรือบกพร่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และประสานส่งต่อการดูแลต่อเนื่อง ในกรณีที่จำเป็น

๓. ศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี/ กลุ่ม ตลอดจนพัฒนาโปรแกรมในการดูแลร่วมกัน ระหว่างครู นักจิตวิทยาโรงเรียน และผู้ปกครอง ในประเด็นพัฒนาการ ปัญหาการเรียน อารมณ์ และ พฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งที่บ้านและโรงเรียน เพื่อการเรียนรู้ ดูแล และการจัดการปัญหาร่วมกัน

๔. เป็นที่ปรึกษาให้กับครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ในการปรับปรุงระบบ (system) เพื่อการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเรียน อารมณ์ และ พฤติกรรม ช่วยให้บุคคลต่าง ๆ ได้เกิดความเข้าใจถึงพัฒนาการเด็ก และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียน และพฤติกรรม รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

๕. ประยุกต์องค์ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อใช้ในการส่งเสริมสุขภาพจิต การป้องกันก่อนเกิดปัญหา และสืบค้นปัญหาสุขภาพจิตในระยะเริ่มแรกของกลุ่มเสี่ยง ในโรงเรียน

๖. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียนต่อไป

ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี - ระยอง

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณี ๔ กลุ่มโรค (สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า บกพร่องทางสติปัญญา และออทิสติก)

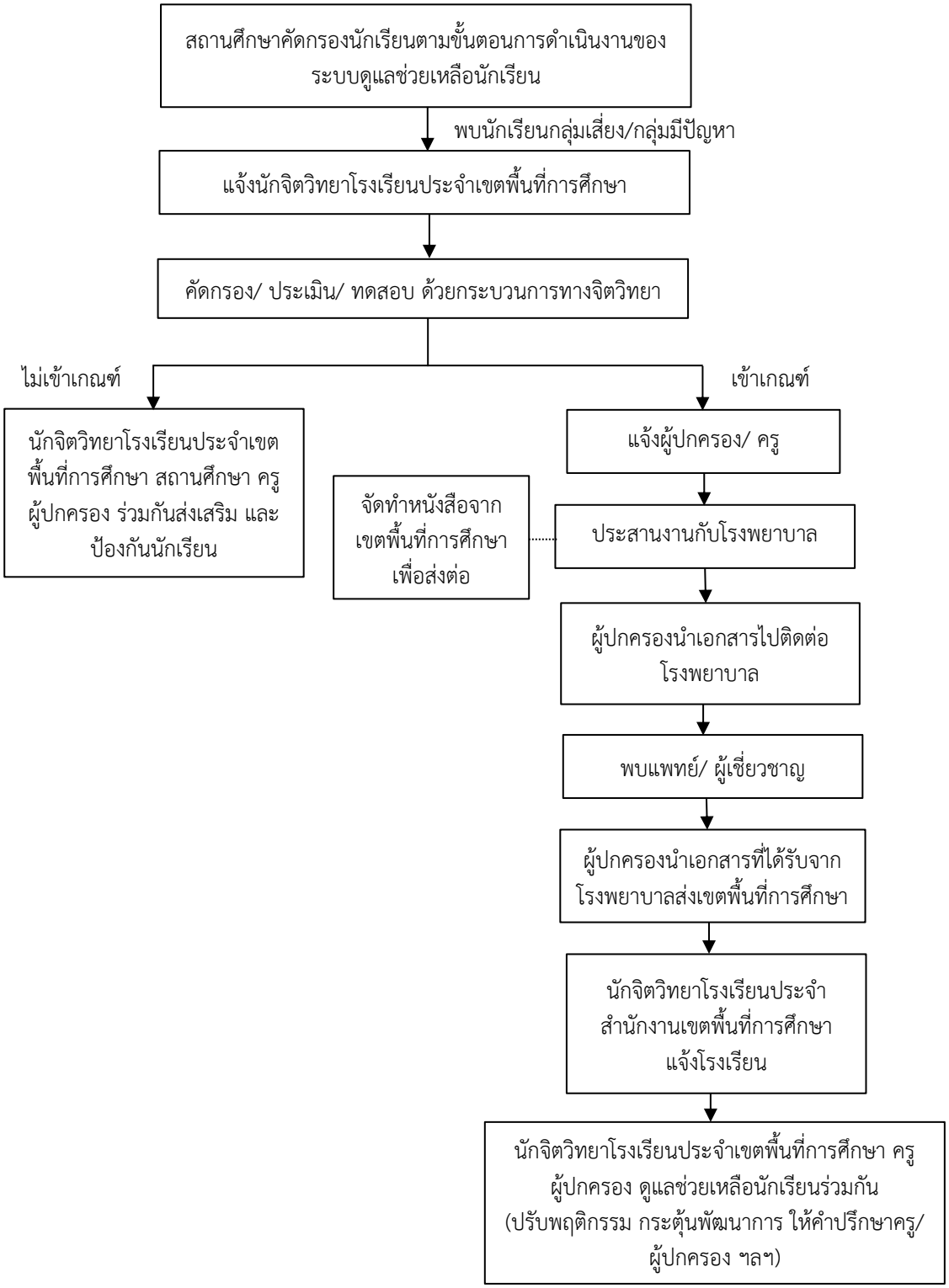

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณีปัญหาเร่งด่วน

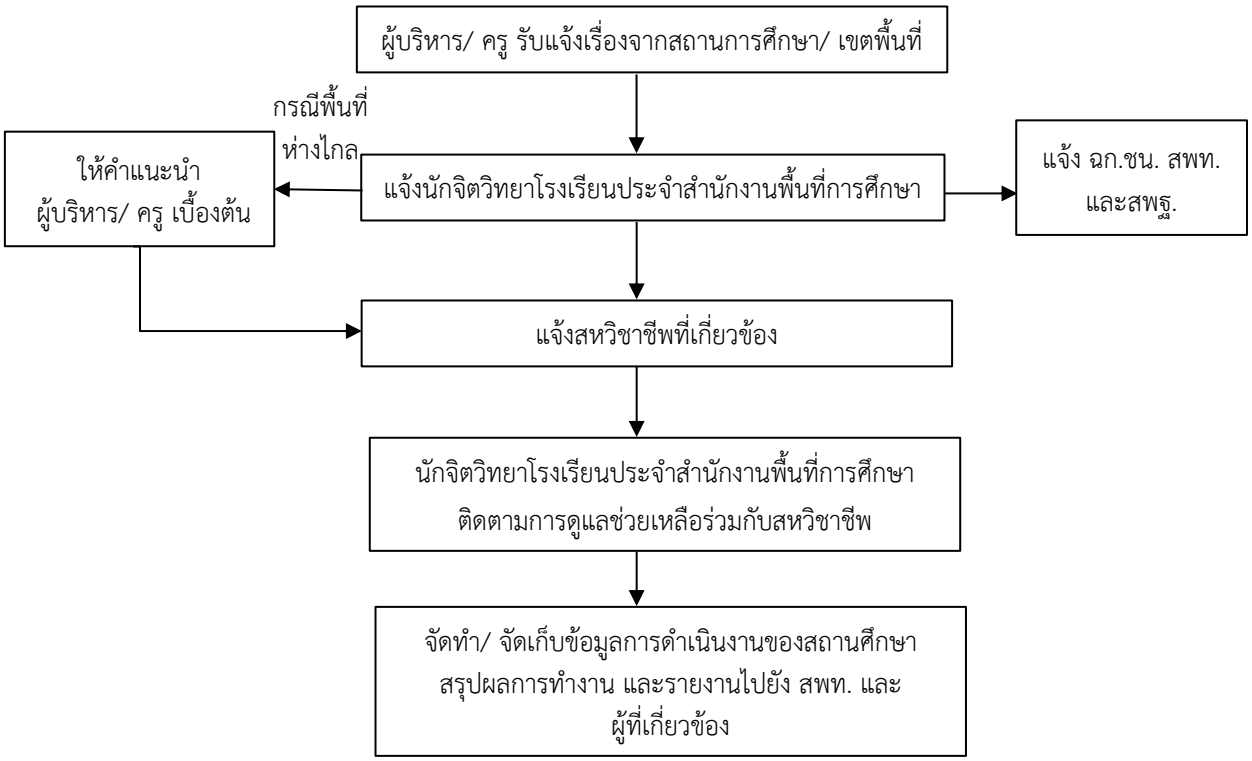

หมายเหตุ: กรณีปัญหาเร่งด่วน หมายถึง การฆ่าตัวตาย ทำร้ายตัวเอง กลั่นแกล้ง หลงผิด หูแว่ว ประสาทหลอน ชักเกร็ง ติดเชื้อ HIV

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณีการใช้สารเสพติด

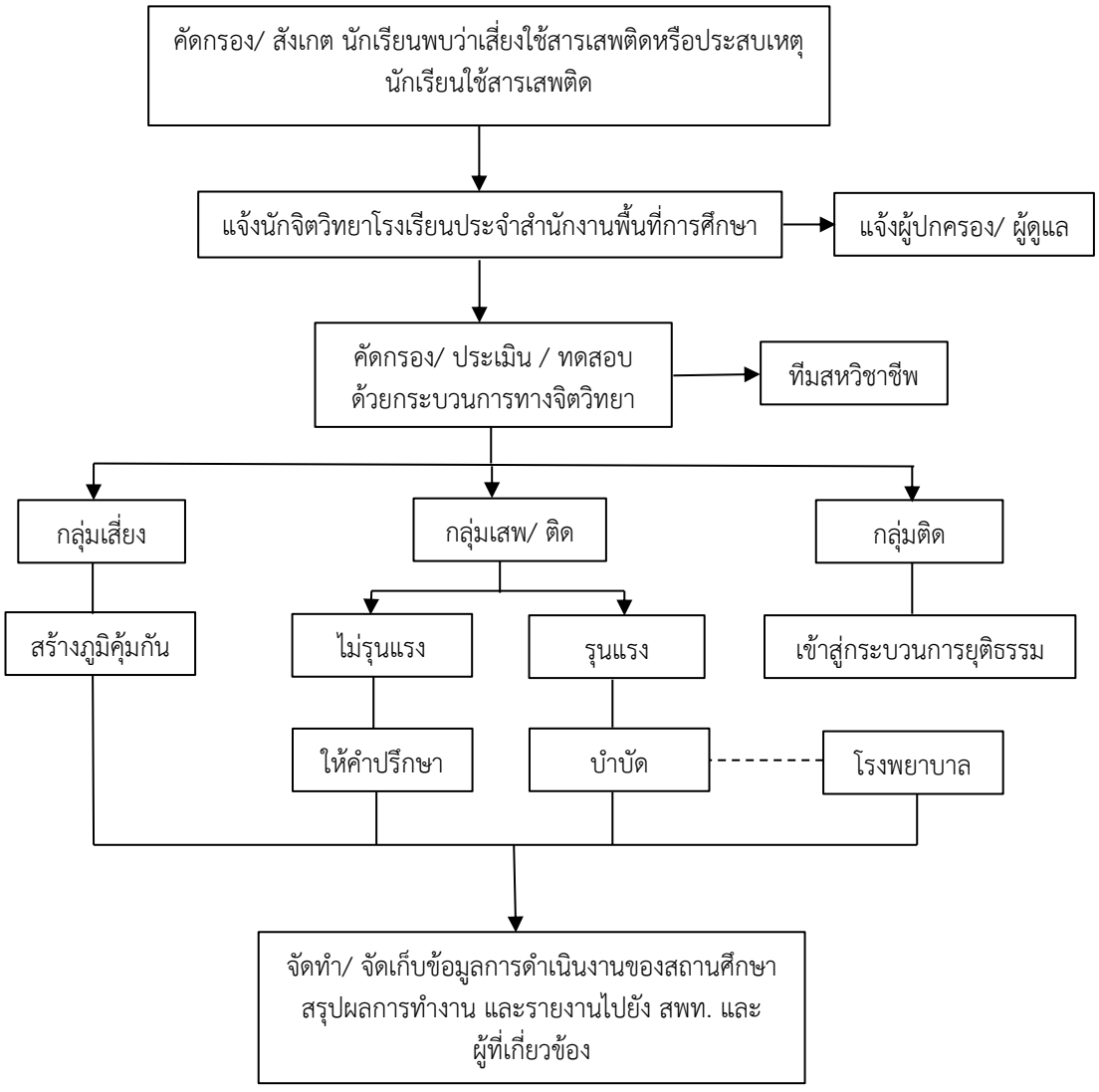

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
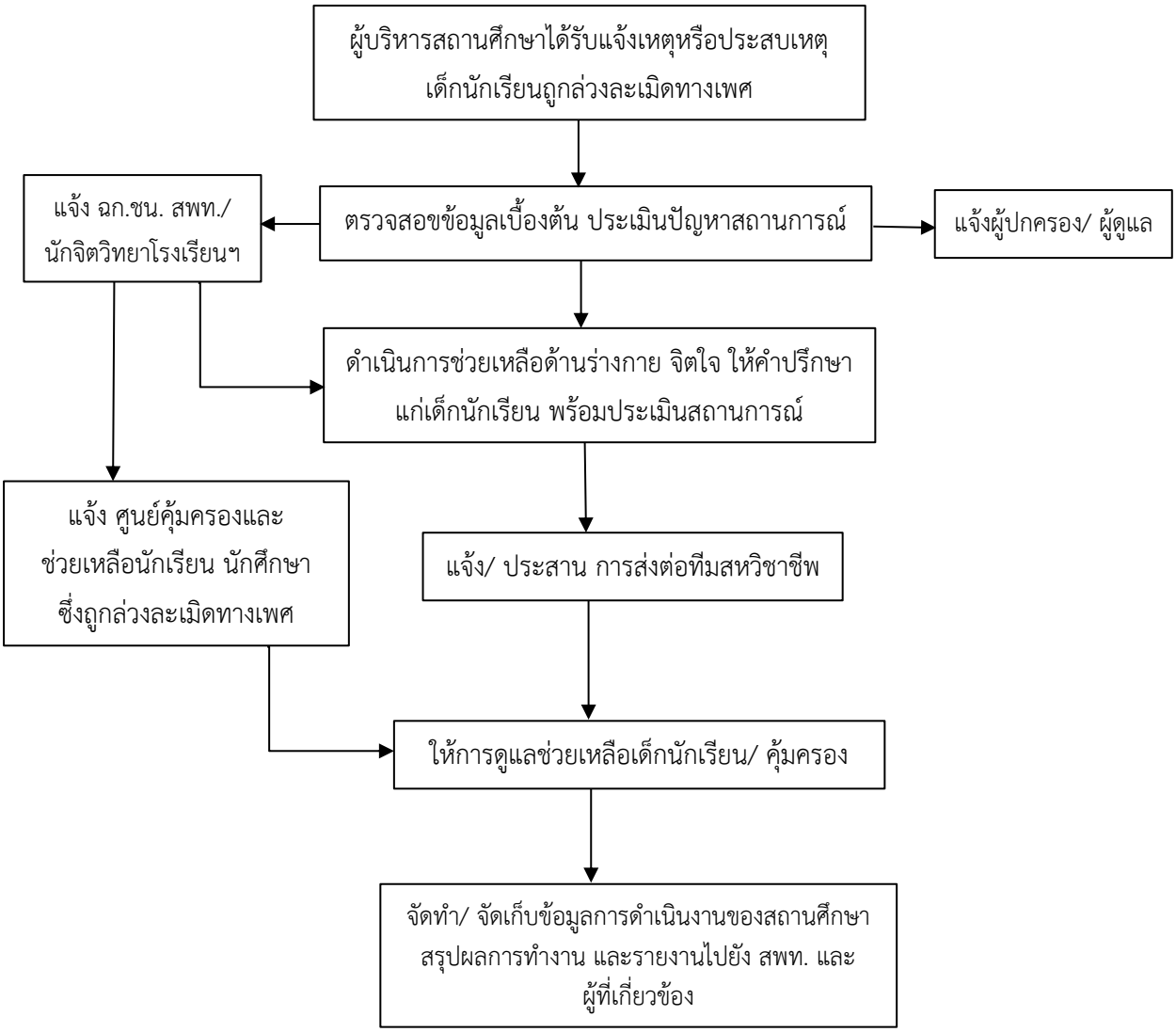
กรณีล่วงละเมิดทางเพศ